

UCHWAŁA Nr 42. 16 .2015
ZARZĄDU POWIATU W SIERPCU
z dnia 15 kwietnia 2015r.

**w sprawie wniesienia pod obrady Rady Powiatu projektu uchwały
w sprawie uchwalenia Powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej na
lata 2015 - 2017**

Na podstawie art. 32 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 2013r. poz. 595 z późn. zm.) oraz § 85 ust. 1 pkt 2 i § 101 ust. 1 Statutu Powiatu Sierpeckiego z dnia 15 kwietnia 2011r. (Dz. Urz. Woj. Maz. z 2011r. Nr 78, poz. 2488 z późn. zm.) uchwała się, co następuje:

§ 1. Wnosi się pod obrady Rady Powiatu w Sierpcu projekt uchwały w sprawie uchwalenia Powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej na lata 2015 – 2017, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Przewodniczącemu Zarządu.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Zarząd:

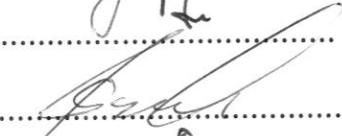

1. Jan Laskowski – Przewodniczący

2. Juliusz Gorzkoś - członek

3. Paweł Pakieła - członek

4. Stanisław Pawłowski - członek

5. Krystyna Siwiec - członek

.....

.....

.....

.....

.....

UCHWAŁA Nr . 2015
RADY POWIATU W SIERPCU
z dnia ..... 2015r.

w sprawie uchwalenia Powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej na lata 2015 - 2017

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 3a i art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2013r. poz. 595 z późn. zm.) oraz art. art. 180 pkt 1 i art. 182 ust. 6 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2015r. poz. 332) uchwała się, co następuje:

§ 1. Uchwała się Powiatowy program rozwoju pieczy zastępczej na lata 2015 – 2017, w brzmieniu stanowiącym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu w Sierpcu.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

mp

Uzasadnienie projektu
UCHWAŁY Nr 2015
RADY POWIATU W SIERPU
z dnia ... ..

w sprawie uchwalenia Powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej na lata 2015 - 2017

Do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych (art.180 pkt 1 ustaw z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej).

Zgodnie z art. 182 ust. 5 i 6 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2015r. poz. 332) Kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie składa zarządowi powiatu coroczne sprawozdanie z działalności powiatowego centrum pomocy rodzinie oraz przedstawia zestawienie potrzeb w zakresie systemu pieczy zastępczej, na podstawie którego uchwalane są powiatowe programy systemu pieczy zastępczej.

Poprzedni Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2012 -2014 został przyjęty Uchwałą NR 371.64.2012 z dnia 18 kwietnia 2012r. Zarząd Powiatu w Sierpcu zatwierdził Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2012-2014 oraz zaakceptowany przez Radę Powiatu Oświadczeniem Nr 4.XXII.2012 Rady Powiatu w Sierpcu z dnia 26 kwietnia 2012 r. - wobec czego zachodzi konieczność przyjęcia nowego dokumentu na kolejny trzyletni okres.

Mając powyższe na względzie podjęcie uchwały jest uzasadnione.

STAROSTA
Jan Laskowski

PROJEKT

POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU PIECZY
ZASTĘPCZEJ NA LATA 2015 – 2017

POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE
ul. Świętokrzyska 2a
09-200 Sierpc

MARZEC 2015

SPIS TREŚCI

Wstęp.....	2
I. Stan prawny w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;	4
1.1. Zadania administracji publicznej w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej	5
1.2. Rodzinna piecza zastępcza	5
1.3. Instytucjonalna piecza zastępcza	6
II. Stan pieczy zastępczej na terenie powiatu sierpeckiego	7
2.1. Sytuacja demograficzna i społeczno – gospodarcza powiatu i jej wpływ	7
na stan systemu opieki nad dzieckiem i rodziną	7
2.2. Charakterystyka systemu pieczy zastępczej na terenie powiatu.....	9
III. Cel i zadania powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej.....	11
na lata 2015 – 2017.....	11
IV. Planowany budżet wybranych działań programu	17
V. Zakładane rezultaty realizacji programu i wskaźniki ich mierzenia.....	19
VII. Beneficjenci programu	20
VIII. Monitoring i ewaluacja programu	20

WSTĘP

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2015r. poz. 332) daje możliwość kreowania polityki pieczy zastępczej na poziomie lokalnym. Zadaniem władz Powiatu jest tworzenie spójnego systemu, który zapewni, że wszystkie dzieci pozbawione opieki rodziców objęte zostaną opieką zastępczą w formach gwarantujących właściwy rozwój emocjonalny.

Aby lokalny system wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przynosił pożądane efekty należy położyć szczególny nacisk na profilaktykę oraz pracę z rodziną biologiczną. Umieszczenie dziecka w systemie pieczy zastępczej ma być ostatecznością, po wykorzystaniu przez gminę wszystkich możliwych form wsparcia rodziny naturalnej. Musimy jednak zdawać sobie sprawę, że zawsze będą sytuacje, kiedy trzeba dziecku zapewnić opiekę zastępczą. Najlepiej, gdy znajduje się wtedy najbliższa rodzina gotowa przyjąć dziecko (dziadkowie, wujostwo, itd.). Niestety bywa i tak, że na rodzinę nie można liczyć. Oczywiście jest, że lepszym rozwiązaniem dla dziecka jest umieszczenie go w rodzinie zastępczej niż w placówce opiekuńczo - wychowawczej. Od ponad 80 lat naukowcy prowadzą badania, dzięki którym udokumentowano opóźnienia w rozwoju wśród dzieci wychowujących się w placówkach. Najnowsze badania z użyciem rezonansu magnetycznego badającego rozwój mózgu dzieci z rodzin zastępczych i z placówek dowiodły, że dzieci z placówek miały zdecydowanie mniej rozwiniętą istotę białą mózgu, która odpowiada m.in. iloraz inteligencji, odczuwanie emocji, koncentrację, zapamiętywanie, analityczne myślenie i postrzeganie – od dzieci wychowywanych w rodzinach zastępczych.¹

W części tabelarycznej Programu porównano też koszty utrzymania dzieci w tych dwóch formach pieczy – koszt utrzymania dzieci w placówkach opiekuńczo - wychowawczych jest blisko 5-krotnie wyższy niż w rodzinach zastępczych.

Zadaniem Powiatu jest stworzenie zaplecza opieki zastępczej na swoim terenie. Powiat musi prowadzić działania skutkujące zwiększeniem liczby rodzin zastępczych zawodowych.

Samorząd powiatowy musi zapewnić rzeczywiste wsparcie dla rodzin zastępczych: poczynając od satysfakcjonujących środków finansowych po wsparcie specjalistyczne. Potrzebna jest też zmiana podejścia do rodzicielstwa zastępczego. Musimy traktować rodziny zastępcze jak partnerów (ale równocześnie pracowników) powiatowego systemu pieczy zastępczej – partnerzy muszą o siebie dbać, ale i od siebie wymagać. Nie można traktować rodzin zastępczych jak petentów, których sprawę należy załatwić jak najmniejszym kosztem, w ramach oszczędnego gospodarowania. Umieszczanie dzieci w placówkach opiekuńczo - wychowawczych, zwłaszcza na terenie innych powiatów jest dużo droższe od utrzymania rodziny zastępczej. Nie możemy jednak wymagać, by osoby niespokrewnione z dziećmi zajmowały się nimi w ramach rodziny zastępczej za darmo. Rodzice dzieci w ramach władzy rodzicielskiej, w tym przysposobione, nie otrzymują wynagrodzenia. Rodzinom zastępczym należą się pieniądze na utrzymanie dzieci (również te, które są dla powiatów fakultatywne), a jeśli są rodzinami zawodowymi - należy im się godziwe wynagrodzenie.

Bez zawodowych rodzin zastępczych nie poradzimy sobie z zapewnianiem dzieciom opieki. Jednak „(...) w samorządzie powiatowym powinna istnieć możliwie szeroka oferta form wsparcia dziecka i rodziny, a w niej powinny funkcjonować zarówno rodzinne, jak i instytucjonalne formy pieczy zastępczej. Należy tylko dodać, że mówiąc o konieczności

¹ <http://www.naukawpolsce.pap.pl/aktualnosci/news,391103,zycie-w-sierocincu-negatywnie-wplywa-na-rozwoju-mozgu-dzieci.html>

istnienia form instytucjonalnych pieczy zastępczej, mam na myśli wyłącznie takie, które są niewielkie i pracują nowocześnie, a więc na rzecz powrotu dziecka do rodziny.(...)”²

Powiatowy program rozwoju pieczy zastępczej uwzględniając lokalne uwarunkowania nakreśla kierunki działań w perspektywie trzyletniej, których głównym celem będzie zapewnienie odpowiedniej liczby miejsc w rodzinnych i instytucjonalnych formach opieki zastępczej, właściwych warunków oraz stosownych środków finansowych. Podstawą opracowania Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej jest art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2015r. poz. 332).

---

² M. Andrzejewski „Ewolucja pieczy zastępczej przez pryzmat nowych regulacji prawnych -link zewnętrzny

I. STAN PRAWNY W ZAKRESIE WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ

1.1. Zadania administracji publicznej w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wyraźnie podzieliła kompetencje między samorząd gminny i powiatowy.

Zadania gminy można określić jako profilaktyczne, zapobiegające dezintegracji rodzin. Zadania związane z zapewnieniem dzieciom pieczy zastępczej należą do zadań własnych Powiatu. Zadania wykonuje Starosta, za pośrednictwem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie. Odpowiada za tworzenie i wdrażanie programów pomocy dziecku i rodzinie, organizowanie i prowadzenie placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym, zapewnienie wymagającym tego dzieciom z terenu powiatu opieki w rodzinach zastępczych i w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Powiat finansuje świadczenia na rzecz rodzin zastępczych, wynagrodzenie zawodowych rodzin zastępczych, pokrywa koszty utrzymania dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i rodzinach zastępczych, również na terenie innego powiatu, pełne koszty utrzymania, w tym remonty i inwestycje w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na swoim terenie. Ponadto Powiat finansuje: wszystkie świadczenia związane z usamodzielnianiem się pełnoletnich osób wychowanych w rodzinach zastępczych lub opuszczających różne instytucje opiekuńczo-wychowawcze, szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz szkolenia już funkcjonujących rodzin zastępczych.

Powiat sprawuje w systemie opieki zastępczej funkcje organizacyjne, wspierające, administracyjne i kontrolne, przy czym funkcje wspierającą i doradczą ma sprawować organizator rodzinnej pieczy zastępczej. Zadanie to w przypadku Powiatu Sierpeckiego zostało powierzone Powiatowemu Centrum Pomocy Rodzinie, w którym utworzono Zespół ds. rodzinnej pieczy zastępczej.

Do zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej należy w szczególności:

- 1) prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- 2) kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej;
- 3) organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- 4) zapewnienie badań psychologicznych kandydatom do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz rodzinom zastępczym i osobom prowadzącym rodzinne domy dziecka;
- 5) organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, wydawanie świadectw ukończenia tych szkoleń oraz opinii dotyczącej predyspozycji do pełnienia funkcji dyrektora i wychowawcy w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego;
- 6) zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby;
- 7) zapewnianie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych;
- 8) organizowanie dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka pomocy wolontariuszy;

- 9) współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z powiatowym centrum pomocy rodzinie, ośrodkiem pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi;
- 10) prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej;
- 11) zapewnianie pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego;
- 12) dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej;
- 13) prowadzenie działalności diagnostyczno-konsultacyjnej, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także szkolenie i wspieranie psychologiczno-pedagogiczne osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz rodziców dzieci objętych tą pieczą;
- 14) przeprowadzanie badań pedagogicznych i psychologicznych oraz analizy sytuacji kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- 15) zapewnianie rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego;
- 16) zapewnianie koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji;
- 17) przedstawianie staroście i radzie powiatu corocznego sprawozdania z efektów pracy;
- 18) zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających;
- 19) organizowanie opieki nad dzieckiem, w przypadku gdy rodzina zastępcza albo prowadzący rodzinny dom dziecka okresowo nie może sprawować opieki, w szczególności z powodów zdrowotnych lub losowych albo zaplanowanego wycieczki.

Pieczka zastępcza jest realizowana w formach rodzinnej i instytucjonalnej.

1.2. Rodzinna piecza zastępcza

Rodzina piecza zastępcza jest formą tymczasowej opieki nad dzieckiem. W sytuacji, kiedy dziecko nie może wychowywać się w swojej rodzinie biologicznej, najlepszym wyjściem jest zapewnienie mu opieki rodzinnej w rodzinie zastępczej: spokrewnionej, niezawodowej, zawodowej lub w rodzinnym domu dziecka.

Dziecko może pozostać w rodzinie zastępczej do osiągnięcia pełnoletności, a w przypadku podjęcia dalszego kształcenia do 25 roku życia. Piecza zastępcza może być rozwiązana w wyniku zmiany sytuacji prawnej - przywrócenie lub pozbawienie władzy rodzicielskiej, przysposobienie dziecka. Kandydaci na rodziny zastępcze, podejmując decyzję o utworzeniu rodziny zastępczej muszą posiadać świadomość czasowości opieki nad dzieckiem, brać pod uwagę i akceptować możliwość powrotu dziecka do rodziny biologicznej lub umieszczenia go w rodzinie adopcyjnej.

Jeśli rodzice biologiczni nie mogą wypełniać wobec swego dziecka funkcji opiekuńczo-wychowawczych, oznacza to, że zostali trwale lub czasowo pozbawieni władzy rodzicielskiej albo władza ta została im ograniczona lub zawieszona. Najczęściej do rodziny zastępczej trafiają dzieci rodziców o ograniczonej i zawieszony władzy rodzicielskiej.

Zgodnie z art. 39 ust.1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

1) rodzina zastępcza:

- spokrewniona (małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, będący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka),
- niezawodowa (małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, niebędący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka)
- zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna,

2) rodzinny dom dziecka,

3) rodziny pomocowe (sprawują opiekę nad dzieckiem w przypadku czasowego niesprawowania opieki nad dzieckiem przez rodzinę zastępczą).

1.3. Instytucjonalna piecza zastępcza

W gestii powiatów leży prowadzenie placówek opiekuńczo – wychowawczych typu socjalizacyjnego, interwencyjnego lub specjalistyczno – terapeutycznego. W nowopowstałych placówkach może przebywać w tym samym czasie 14 dzieci.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w placówkach opiekuńczo-wychowawczych docelowo będą mogły być umieszczane jedynie dzieci powyżej 10. roku życia. Umieszczanie dzieci poniżej tego wieku będzie możliwe tylko w wyjątkowych sytuacjach, gdy przemawiać za tym będzie stan ich zdrowia lub dotyczyć to będzie rodzeństwa. W związku z powyższym konieczny jest rozwój rodzinnej pieczy zastępczej, która będzie mogła być sprawowana wobec młodszych dzieci.

Na terenie powiatu sierpeckiego funkcjonuje jedna placówka opiekuńczo – wychowawcza – Powiatowy Dom Dzieci w Szczutowie. Placówka dba o zapewnienie jak najlepszych warunków i środowiska dla prawidłowego, harmonijnego i - w miarę możliwości, zważywszy na okoliczności - radosnego rozwoju. Umieszczenie dziecka w całodobowej placówce opiekuńczo-wychowawczej ma miejsce po wyczerpaniu możliwości zatrzymania go w rodzinie naturalnej lub umieszczenia w rodzinie zastępczej. Należy mieć także na uwadze, że pobyt dziecka w placówce powinien mieć charakter przejściowy – do czasu jego powrotu do rodziny naturalnej lub umieszczenia w rodzinie zastępczej. W tej sytuacji bardzo ważne jest, aby pracownicy instytucji opiekuńczo-wychowawczej, we współpracy z innymi jednostkami, od początku pobytu dziecka rozpoczęli pracę z jego rodziną, a gdy to będzie niemożliwe podjęli starania o umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej lub adopcyjnej. Koniecznym jest również, aby placówka zapewniała swoim wychowankom warunki zbliżone do domowych i tym samym przygotowywała do samodzielnego, odpowiedzialnego funkcjonowania w dorosłym życiu.

II. STAN PIECZY ZASTĘPCZEJ NA TERENIE POWIATU SIERPCKIEGO

2.1. Sytuacja demograficzna i społeczno – gospodarcza powiatu i jej wpływ na stan systemu opieki nad dzieckiem i rodziną

Powiat sierpecki jest terenem o charakterze wiejskim. Składa się z siedmiu gmin (sześciu wiejskich, jednego miasta) i zajmuje powierzchnię ponad 85 tysięcy km². Według GUS na dzień 31.12.2013r. liczył 53326 mieszkańców (Statystyczne Vademecum Samorządowca 2014). Od kilku lat odnotowujemy ujemny przyrost naturalny na terenie powiatu. Według przywołanego opracowania osób w wieku przedprodukcyjnym, czyli osób do 18 roku życia jest 10 517.

Gospodarka powiatu jest bezpośrednio związana z rolnictwem. Jej podstawą jest produkcja rolno – spożywcza (uprawy zboża, ziemniaków, hodowla trzody chlewnej i bydła). Powiat zajmuje jedno z ostatnich miejsc w województwie, jeśli chodzi o liczbę zarejestrowanych podmiotów gospodarczych przypadających na 10 tys. mieszkańców.

Negatywnym zjawiskiem występującymi od wielu lat na terenie powiatu jest stosunkowo wysokie bezrobocie. Stopa bezrobocia w powiecie na koniec 2014r. wynosiła 23%, przy 9,8% w województwie mazowieckim.

Diagnostując środowiska rodzinne zagrożone dysfunkcją w różnych sferach życia, nie można zapominać o osobach korzystających z pomocy oferowanej przez ośrodki pomocy społecznej. Trzeba mieć jednak świadomość, iż dane statystyczne nie są w stanie przedstawić rzeczywistych problemów osób, które często żyją na krawędzi ubóstwa lub też nie korzystają ze wsparcia ośrodków pomocy społecznej z uwagi na dochód nieznacznie przekraczający kryterium dochodowe uprawniające do otrzymania pomocy. Ze sprawozdań ośrodków wynika, że bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego jest jedną z głównych przyczyn udzielania pomocy społecznej, tuż po bezrobociu, ubóstwie i długotrwałych chorobach.

Większość dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej z naszego terenu pochodzi z rodzin żyjących w niedostatku, ale bezpośrednim powodem umieszczenia w pieczy były inne problemy: alkoholizm, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, zaniedbania. Ubóstwo możemy uznać za przyczynę współtowarzyszącą większości problemów rodziny, powodujących jej opuszczenie przez dziecko.

Dane statystyczne z Komendy Powiatowej Policji w Sierpcu wskazują na występowanie w rodzinach powiatu sytuacji kryzysowych związanych ze stosowaniem przemocy.

Liczba osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w okresie 01.01.2013r. - 30.11.2014r. (dane Komendy Powiatowej Policji w Sierpcu)

	2013r.	2014r.
Liczba ofiar przemocy domowej ogółem	261	183
w tym: kobiety	210	148
w tym: mężczyźni	32	25
w tym: małoletni	19	10

W sytuacji stwierdzenia podczas interwencji zagrożenia zdrowia lub życia dzieci przebywających w rodzinach dotkniętych przemocą, zgodnie z obowiązującymi przepisami, osoba (w tym pracownik socjalny) wykonująca obowiązki służbowe ma prawo zabrać dziecko z rodziny i umieścić je w innej, niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej w rozumieniu art. 115 § 11 Kodeksu karnego, w rodzinie zastępczej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej. Decyzję w tej sprawie pracownik socjalny podejmuje wspólnie z funkcjonariuszem policji, lekarzem lub ratownikiem medycznym, lub pielęgniarką. Na takie, kryzysowe sytuacje są właśnie potrzebne rodziny zastępcze o charakterze pogotowia.

Niezbyt dobra sytuacja społeczno – gospodarcza w powiecie, przekładająca się oczywiście również na sytuację mieszkańców, powoduje wiele problemów życiowych, wpływa negatywnie na jakość życia, sprzyja istnieniu grupy osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, nie radzących sobie w życiu, notorycznie korzystających z systemu wsparcia socjalnego. Niestety, mimowolnymi ofiarami tej sytuacji są dzieci – wychowujące się w rodzinach nie radzących sobie z problemami.

2.2. Charakterystyka systemu pieczy zastępczej na terenie powiatu

Obowiązujące przepisy prawne przewidują dwa rozwiązania umieszczenia dziecka poza rodziną: w rodzinie zastępczej albo placówce opiekuńczo-wychowawczej.

Na terenie naszego powiatu zdecydowaną większość stanowią rodziny zastępcze spokrewnione, tj. dziadkowie i rodzeństwo dziecka. Rodziny zastępcze niezawodowe to w naszym wypadku prawie wyłącznie opiekunowie z dalszej rodziny dzieci (wujostwo). Według ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej za rodzinę zastępczą spokrewnioną uznaje się jedynie wstępnych lub rodzeństwo dziecka, natomiast rodziny zastępcze tworzone przez innych członków rodzin zostały nazwane rodzinami zastępczymi niezawodowymi.

Liczba rodzin zastępczych na dzień 31 grudnia 2014r.

Typy rodzin zastępczych	Rok 2011	Rok 2012	Rok 2013	Rok 2014
spokrewnione	51	42	49	49
niezawodowe	3	16	17	18
zawodowe	1	1	1	1
Razem	55	59	67	68

Wśród rodzin niezawodowych na dzień 31 grudnia 2014r. były tylko dwie rodziny tworzone przez obce dla dzieci osoby.

Liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych

W rodzinach zastępczych	Liczba dzieci			
	Rok 2011	Rok 2012	Rok 2013	Rok 2014
spokrewnionych	72	56	67	67
niezawodowych	6	22	23	23
zawodowych	3	3	3	3
Razem	81	81	93	93

Najwięcej rodzin zastępczych funkcjonuje na terenie miasta Sierpc.

Liczba rodzin zastępczych w poszczególnych gminach na dzień 31.12.2014r.

Gminy	Ilość rodzin
m. Sierpc	31
Sierpc	7
Gozdowo	5
Mochowo	14
Rościszewo	1
Szczutowo	1
Zawidz	9
Ogółem	68

Zaplanowanie na przyszły czas liczby tworzonych rodzin zastępczych, jest bardzo trudne, bowiem sądy przy rozpatrywaniu sytuacji dziecka nie zawsze współpracują z organami administracji, choćby z uwagi na konieczność szybkiego uregulowania sytuacji dziecka (śmierć rodziców, choroby, itp.). Poniżej przedstawiono więc tylko dane z lat ubiegłych o liczbie utworzonych rodzin spokrewnionych w danym roku.

W pieczy zastępczej instytucjonalnej na terenie innych powiatów na dzień 31 grudnia 2014r. było umieszczonych 16 naszych dzieci. Najwięcej (8 dzieci) przebywa w Domu dla dzieci w Kowalewie w powiecie mławskim. Troje dzieci jest umieszczonych na terenie powiatu ciechanowskiego, dwoje garwolińskiego, jedno szczycieńskiego. Dwoje małych dzieci przebywa w Regionalnej placówce opiekuńczo - terapeutycznej w Gdańsku, prowadzonej przez Samorząd Województwa Pomorskiego. W Powiatowym Domu Dzieci w Szczutowie przebywa 14 dzieci, przy czym czworo pochodzi z innych powiatów.

W obecnej sytuacji, gdy w Powiatowym Domu Dzieci w Szczutowie przebywa maksymalna dopuszczona przez prawo, liczba dzieci, nie funkcjonuje żadna rodzina zastępcza o charakterze pogotowia rodzinnego, rodzina zastępcza zawodowa również nie może przyjąć więcej dzieci, gdy pojawia się potrzeba pomocy kolejnym dzieciom odebranych z domu, musimy szukać wolnych miejsc w kraju.

III. CEL I ZADANIA POWIATOWEGO PROGRAMU ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ NA LATA 2015 – 2017

Za generalny cel Powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej na lata 2015 – 2017 uznaje się stworzenie warunków dla skutecznego rozwoju systemu pieczy zastępczej.

Warunkiem powodzenia Programu jest m.in. uświadamianie sobie przez władze samorządowe, że sprawowanie opieki zastępczej nad dziećmi jest zadaniem bardzo trudnym, odpowiedzialnym i kosztownym, w związku z tym wymaga docenienia przez władze samorządowe osób pełniących te funkcje i traktowania ich jako partnerów, a nie petentów pomocy społecznej. Wiąże się z tym oczywiście konieczność godziwego wynagradzania ich pracy, a nie uznaniowego przyznawania świadczeń – zapomóg, konieczność zapewnienia wsparcia w trudnych sytuacjach i wachlarza różnych ulg i preferencyjnego traktowania dzieci przebywających w pieczy zastępczej, typu: ułatwienia dostępu do dóbr kultury, rozrywki, kształcenia, różnego rodzaju dofinansowań np. do remontów mieszkań zajmowanych przez rodziny zastępcze, prawa do pomocy osób dodatkowo zatrudnianych, itp.

Tylko konsekwentne i odpowiedzialne postępowanie lokalnej administracji publicznej (Powiatu i gmin) w kształtowaniu warunków do powstawania pieczy zastępczej pozwoli przekonać potencjalnych kandydatów do sprawowania funkcji rodziców zastępczych.

Podstawowym wymogiem formalnym programu jest ustalenie corocznego limitu rodzin zastępczych zawodowych i realizacja założeń poprzez utworzenie odpowiedniej ilości miejsc w rodzinnej pieczy zastępczej. Poniżej przedstawiono uzyskane informacje z ośrodków pomocy społecznej, na temat liczby dzieci w rodzinach, w których ośrodki widzą zagrożenie umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej.

Liczba dzieci zagrożonych umieszczeniem w pieczy zastępczej wg informacji nadesłanych przez ośrodki pomocy społecznej (dane pozyskane w styczniu 2015r.)

Gmina	Liczba dzieci
m. Sierpc	8
Sierpc	2
Gozdowo	11
Mochowo	0
Rościszewo	7
Szczutowo	8
Zawidz	5

Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Sierpcu wykonuje 99 nadzorów w sprawach opiekuńczych w rodzinach, w których łącznie przebywa 212 małoletnich.

Limit rodzin zawodowych określony został z uwzględnieniem uzyskanych danych, potrzeb i praktyki w zakresie liczby dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej, ale przede wszystkim na podstawie obecnego stanu i realnych możliwości utworzenia miejsc w rodzinach zastępczych zawodowych.

Limit nowotworzonych rodzin zawodowych:

Rok 2015 – 1 rodzina zastępcza zawodowa

Rok 2016 - 2 rodziny zastępcze zawodowe

Rok 2017 - 3 rodziny zastępcze zawodowe.

Zadania	Działania	Realizatorzy /Partnerzy
<p>Zagwarantowanie w budżecie Powiatu środków finansowych na wsparcie rodzin zastępczych i stosowanie odpowiednich procedur</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) zapewnienie środków na wypłatę świadczeń, o którym mowa w art. 80 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, 2) zwiększenie dodatku o którym mowa w art. 81 ustawy (z tytułu niepełnosprawności dziecka, lub skierowania dziecka na podstawie ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich) o dodatkowe 200/400zł miesięcznie, na każde dziecko przebywające w zawodowej rodzinie zastępczej, 3) stosowanie (szczególnie w sytuacjach uzasadnionych np. wysokimi kwalifikacjami rodziców zastępczych, liczbą dzieci przyjętych, itp.) wyższych niż minimalne, gwarantowane przez ustawę stawek wynagrodzenia dla rodzin zawodowych (szczególnie dla pogotowia rodzinnego i specjalistycznych rodzin zawodowych), 4) zapewnienie wynagrodzenia dla rodzin pełniących funkcje rodzin pomocowych, 5) zapewnienie środków na utrzymanie lokalu mieszkalnego, 6) zapewnienie środków na zatrudnienie osoby zajmującej się opieką i wychowaniem oraz osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarczych, na wniosek rodziny zawodowej, 7) zapewnienie środków na pokrycie kosztów związanych z remontem lub ze zmianą lokalu w budynku wielorodzinnym lub domu rodzinnego, 8) zapewnienie dofinansowania do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka przyznawanie świadczeń na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka – jednorazowo, 9) pokrywanie wydatków związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki – jednorazowo lub okresowo. 	<p>Rada Powiatu, Starostwo Powiatowe PCPR</p>
<p>Podjęcie współpracy z samorządami gminnymi w celu stworzenia systemu zachęt do pełnienia funkcji rodzin zastępczych, co przyczyni się w rezultacie do zaoszczędzenia środków finansowych gmin, gdyż koszt utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej jest</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) stworzenie warunków do priorytetowego dostępu do przedszkoli dla dzieci przebywających w rodzinach zastępczych, 2) analiza możliwości stosowania ulg w systemie podatków lokalnych, 3) stosowanie ulg, zniżek lub bezpłatnego dostępu do płatnych powszechnie usług, form rozrywki, kultury, sportu, np. kryta pływalnia, Dom kultury, świetlice, pokazy, muzea, 4) zapewnienie zawodowym i niezawodowym rodzinom zastępczym oraz ich wychowankom korzystnych warunków mieszkaniowych: <ul style="list-style-type: none"> – jeżeli jedyną przeszkodą do podpisania umowy o pełnienie funkcji zawodowej rodziny zastępczej z rodziną, która spełnia wszystkie inne warunki wymagane w takim przypadku, jest brak odpowiednich warunków mieszkaniowych to rodzina ta może ubiegać się o najem mieszkania komunalnego lub zamianę mieszkania komunalnego 	<p>Samorząd gminny Samorząd powiatowy Jednostki oświatowe, kulturalne</p>

<p>niższy niż w placówce opiekuńczo – wychowawczej (opcjonalne, po wyrażeniu zainteresowania przez partnerów i uznania przez nich potrzeby wspólnych działań zawiązanie lokalnej koalicji na rzecz rozwoju pieczy zastępczej)</p>	<p>na mieszkanie o większej powierzchni lub o wyższym standardzie w oparciu o stosowne uchwały rad gmin w sprawie zasad oraz kryteriów wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gmin – w przypadku niespełniania przez nią kryteriów ogólnych, określonych ww. uchwałą; spełnianie warunków do podpisania umowy o pełnienie funkcji zawodowej rodziny zastępczej z rodziną ubiegającą się o najem mieszkania komunalnego lub zamianę mieszkania komunalnego na mieszkanie o większej powierzchni lub o wyższym standardzie – potwierdza PCPR,</p> <p>– fakt opuszczenia przez pełnoletniego wychowanka zawodowej lub niespokrewnionej rodziny zastępczej uprawnia go do występowania o najem mieszkania komunalnego zgodnie z stosownych uchwał rad gmin w sprawie zasad oraz kryteriów wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu danej gminy,</p>	
<p>Zapewnienie efektywnego wsparcia specjalistów stosownego do potrzeb rodzin zastępczych i dzieci</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) przygotowanie oferty i przeprowadzenie szkoleń i warsztatów dla rodzin zastępczych zgodnie z ich potrzebami, 2) zapewnienie dostępnej bieżącej pomocy psychologicznej i pedagogicznej dla rodzin zastępczych, 3) prowadzenie grup wsparcia dla rodzin zastępczych, 4) prowadzenie grup lub indywidualnych zajęć terapeutycznych dla dzieci przebywających w rodzinach zastępczych, 5) priorytetowy dostęp rodzin zastępczych do poradni pedagogiczno-psychologicznych, 6) dostęp do pomocy prawnej. 	<p>PCPR, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, szkoły</p>
<p>Integracja środowiska rodzin zastępczych</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) zachęcanie środowiska lub zainicjowanie przez PCPR powstania grupy wsparcia dla rodziców zastępczych, dzieci w nich przebywających, rodziców biologicznych lub innych, 2) stworzenie warunków (lokalowych, materiałowych) do ich funkcjonowania, 3) respektowanie w polityce kształtowania pieczy zastępczej wypracowanych przez środowisko postulatów, 4) nawiązanie współpracy z organizacjami ogólnopolskim lub z innych powiatów zrzeszających rodziny zastępcze, 	<p>Rodziny zastępcze PCPR</p>
<p>Promowanie i pozyskanie kandydatów do pełnienia funkcji zawodowych rodzin zastępczych oraz uwrażliwianie i podnoszenie świadomości społecznej w temacie rodzicielstwa</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) organizowanie festynów, pikników lub innych imprez dla rodzin zastępczych z udziałem środowisk podejmujących współpracę na rzecz dzieci z rodzin zastępczych, 2) celebrowanie i upublicznianie wręczania podziękowań i dyplomów dla środowisk podejmujących współpracę oraz szczególnie zaangażowanych na rzecz dzieci z rodzin zastępczych, 3) informowanie o Powiatowym programie rozwoju pieczy zastępczej, w tym o przysługującym wynagrodzeniu i zabezpieczeniu socjalnym i specjalistycznym: <ul style="list-style-type: none"> – zamieszczenie i cykliczne uzupełnianie plakatów na terenie powiatu promujących 	<p>PCPR Samorządy gminne Starostwo Powiatowe Organizacje pozarządowe, Kościół katolicki związki wyznaniowe</p>

zastępczego	<p>rodziny zastępcze,</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpowszechnianie ulotek informacyjnych o rodzicielstwie zastępczym w instytucjach i placówkach użyteczności publicznej, cykliczne np. raz na kwartał lub raz na pół roku - rozdawanie przez wolontariuszy ulotek w różnych punktach na terenie powiatu - zamieszczenie informacji i apeli o poszukiwaniu kandydatów na rodziny zastępcze na stronach internetowych gmin, Powiatu i wszystkich ważnych instytucji funkcjonujących na terenie powiatu, - programy informacyjne w lokalnych mediach, - wykorzystanie do celów promocyjnych imprez gminnych, <p>4) nawiązanie kontaktu z parafiami rzymsko-katolickimi i innymi związkami wyznaniowymi i instytucjami pozarządowymi działającymi w mieście celem podjęcia współpracy w pozyskiwaniu kandydatów na rodziny zastępcze,</p> <p>5) odpowiedzialne wprowadzenie oferty pracy w charakterze zawodowej rodziny zastępczej w PUP dla osób bezrobotnych z wykształceniem kierunkowym np. pedagogicznym, które poza incydentalnym brakiem zatrudnienia spełniają wymagania.</p>	
Stworzenie systemu wsparcia społecznego dla wychowanków placówki opiekuńczo – wychowawczej:	<ol style="list-style-type: none"> 1) stworzenie sieci lokalnych sponsorów placówki (fundowanie stypendiów, dofinansowanie wypoczynku, zaopatrzenia w sprzęt komputerowy, audio- wizualny, itp. 2) kształtowanie przeświadczenia w jednostkach finansujących placówkę, że tylko placówka o wysokim standardzie kadry i warunków bytowania może zwiększyć szanse dzieci przebywających w placówce na prawidłowe funkcjonowanie w dorosłym życiu, co oznacza, że placówka nie może być obszarem szukania oszczędności a funkcjonowanie placówki ma być zapewnione kosztem minimalizowania potrzeb dzieci. 	PCPR organizacje pozarządowe przedsiębiorcy
Zorganizowanie systemu kwalifikowania i szkolenia kandydatów do prowadzenia różnych form rodzinnej pieczy zastępczej	<ol style="list-style-type: none"> 1) prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej, 2) udzielanie osobom zainteresowanym pełnieniem funkcji rodziny zastępczej informacji o prawach i obowiązkach, uświadamianie różnic w funkcjonowaniu rodzin zastępczych, biologicznych i adopcyjnych, 3) szkolenia kandydatów na rodziny zastępcze, zagwarantowanie profesjonalnej kadry, dogodnych warunków lokalowych, a w szczególności czasowych odpowiadających możliwościom osób zgłaszających gotowość pełnienia funkcji rodziny zastępczej (popołudniowe, weekendowe, wakacyjne), 4) zagwarantowanie w budżecie Powiatu środków finansowych na przeprowadzanie szkoleń kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. 5) kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej, 	PCPR

<p>Zapewnienie profesjonalnego wsparcia rodzinom i rodzinnym formom pieczy zastępczej, aby mogły pełnić właściwe funkcje opiekuńcze – wychowawcze dla dzieci.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) zapewnienie optymalnych warunków organizacyjnych do umieszczania dzieci w niezawodowych i zawodowych rodzinach zastępczych: <ol style="list-style-type: none"> a) bezzwłoczne przekazywanie dokumentów dziecka do wszystkich instytucji współpracujących przy regulacji jego sytuacji prawnej, tak, by sytuacja prawna umożliwiała umieszczenie w rodzinie adopcyjnej lub rodzinie zastępczej, b) dokonywanie sprawnego doboru odpowiedniej pod względem potrzeb dziecka rodziny zastępczej, c) pomoc zakwalifikowanym rodzinom zastępczym w załatwianiu formalności związanych z przyjęciem pod opiekę dziecka, d) zapewnienie opieki koordynatorów, pracownika socjalnego nad rodzinami zastępczymi we wczesnym okresie ich funkcjonowania, indywidualnej, bieżącej pomocy psychopedagogicznej w rozwiązywaniu problemów opiekuńczych i wychowawczych, e) sprawna obsługa finansowa nowo zawiązanych rodzin zastępczych, pomoc w załatwianiu spraw urzędowych, 2) wielokierunkowa praca z rodzinami biologicznymi dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej, 3) sprawne przyznawanie świadczeń na miesięczne utrzymanie dziecka w rodzinie zastępczej, 4) zapewnienie wynagrodzeń dla rodziny zastępczej zawodowej, 5) zapewnienie środków finansowych na utrzymanie rodziny pomocowej, 6) zapewnienie zgodnie z ustawą środków na utrzymanie lokalu mieszkalnego, 7) oddzielenie wsparcia rodzin zastępczych od przyznawania świadczeń rodzinom i wychowankom poprzez sprawne funkcjonowanie zespołu ds. pieczy zastępczej (kadra w ilości i jakości zapewniającej wysoki poziom usług), 8) zatrudnienie niezbędnej liczby koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, 9) zatrudnienie zgodnie z ustawą osoby zajmującej się opieką i wychowaniem oraz osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarczych, na wniosek rodziny zawodowej, 10) zapewnienie zgodnie z ustawą środków na pokrycie kosztów związanych z remontem lub ze zmianą lokalu w budynku wielorodzinnym lub domu rodzinnego. 11) w ramach środków budżetu powiatu i rozeznania potrzeb umożliwienie: <ol style="list-style-type: none"> a) dofinansowania do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka b) przyznania świadczeń na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka – jednorazowo, c) pokrycia wydatków związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki – jednorazowo lub okresowo. 	<p>PCPR, jednostki organizacyjne pomocy społecznej, asystenci rodzin, pracownicy socjalni, koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej,</p>
---	---	---

	<ol style="list-style-type: none"> 12) zapewnienie rodzinom zastępczym szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji. 13) zapewnienie pomocy i wsparcia rodzinom zastępczym, w szczególności w ramach grup wsparcia, np. rada rodziców zastępczych, 14) prowadzenie poradnictwa specjalistycznego i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, 15) współpraca z gminnymi zespołami interdyscyplinarnymi, 16) współpraca z gminnymi ośrodkami pomocy społecznej w zakresie udzielania pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej, 17) współpraca z sądem i organami pomocniczymi oraz innymi instytucjami w zakresie oceny sytuacji dziecka umieszczonemu w pieczy zastępczej, 18) współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rodzin biologicznych i zastępczych. 	
<p>Zapewnienie wysokiego standardu instytucjonalnej pieczy zastępczej (placówek opiekuńczo-wychowawczych)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) wielokierunkowa praca z rodzinami biologicznymi dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej – realizatorzy asystenci rodzin, pracownicy socjalni, koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, PCPR, 2) zapewnienie środków na rozwój i funkcjonowanie instytucjonalnej pieczy zastępczej, 3) zapewnienie środków na przyznanie pomocy pieniężnej na kontynuację nauki, usamodzielnienie i zagospodarowanie dla osób usamodzielnianych, 4) zapewnienie wsparcia specjalistycznego dla osób usamodzielnianych, 5) dochodzenie należności od rodziców biologicznych za pobyt ich dzieci w pieczy zastępczej, 6) pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację programów celowych, 7) zapewnienie kadrze domu dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji i przeciwdziałanie wypalenia zawodowego 	<p>Starostwo Powiatowe, PCPR, gminy, ośrodki pomocy społecznej</p>

IV. PLANOWANY BUDŻET WYBRANYCH DZIAŁAŃ PROGRAMU

Przedstawiony poniżej w formie tabelarycznej projekt budżetu przedstawia orientacyjne wydatki na realizację działań zakwalifikowanych do Programu w latach 2015 -2017. Z uwagi na to, że trudno w sposób jednoznaczny przewidzieć skutki wdrożenia ustawy oraz Programu zaplanowany budżet może ulegać zmianie. W szacunkach nie uwzględniono wielu zadań, które będą realizowane w toku bieżącej działalności PCPR, np. wsparcie psychologiczne, prawne rodzin zastępczych w ramach poradnictwa specjalistycznego.

L.p.		Rok 2015	Uwagi	Rok 2016	Uwagi	Rok 2017	Uwagi
	Ogółem:	3 047 834		3 482 833	wg wyższych stawek z poz.1	3 998 266	wg wyższych stawek z poz.1
w tym:							
1.	Wynagrodzenia z pochodnymi dla rodzin zastępczych zawodowych	57 955	$(2000+(2000 \times 20,74\%)) \times 12 \text{m-cy} \times 2 \text{os.}$	127 501	$(2200+(2200 \times 20,74\%)) \times 12 \text{m-cy} \times 4 \text{os}$	223 128	$(2200+2200 \times 20,74\%) \times 12 \text{m-cy} \times 7 \text{os.}$
				143 688	$(2500+(2500 \times 19,74\%)) \times 12 \times 4 \text{os}$	253 554	$(2500+(2500 \times 20,74\%)) \times 12 \times 7$
2.	Wynagrodzenie pomocy domowej	14 449	$(1000+(1000 \times 20,74\%)) \times 12 \text{m-cy}$	14 449	$(1000+(1000 \times 20,74\%)) \times 12 \text{m-cy}$	28 978	$(1000+1000 \times 20,74\%) \times 12 \text{m-cy} \times 2 \text{os.}$
3.	Pokrycie kosztów utrzymania dzieci w rodzinach zastępczych spokrewnionych	578 160	73 dzieci po 660zł x 12 m-cy	625 680	79 dzieci x 660zł x 12m-cy	673 200	85 dzieci x 660zł x 12m-cy
4.	Pokrycie kosztów utrzymania dzieci w rodzinach zastępczych niezawodowych	348 000	29 dzieci po 1000zł x 12 m-cy	420 000	35 dzieci x 660zł x 12m-cy	492 000	41 dzieci x 1000zł x 12 m-cy
5.	Pokrycie kosztów utrzymania dzieci w rodzinach zastępczych zawodowych	72 000	6 dzieci po 1000zł x 12 m-cy	144 000	12 dzieci x 1000zł x 12 m-cy	252 000	21 dzieci x 1000zł x 12 m-cy
6.	Dofinansowanie do wypoczynku dzieci	32 400	108 dzieci x 300zł.	37 800	126 dzieci x 300zł	44 100	147 dzieci x 300zł
7.	Jednorazowa pomoc z tytułu przyjęcia dzieci do rodziny zastępczej	22 500	15 dzieci x 1500zł	27 000	18 dzieci x 1500zł	31 500	21 dzieci x 1500zł
8.	Pomoc losowa	1 000		2 000		2 000	
9.	Pomoc dla osób usamodzielnianych wychowanków	238 305	30 wychow. x 12m-cy x 500zł. + 8 świadczeń na usamodzielnienie - 37 923zł + 9 świadczeń na zagospodarowanie - 20382zł.	262 135	w związku z dużą fluktuacją w tej grupie przyjęto wzrost o 10%	288 348	w związku z dużą fluktuacją w tej grupie przyjęto wzrost o 10%
10.	Środki na utrzymanie lokalu mieszkalnego rodziny zastępczej zawodowej			2 000	na podst. art. 83 ust 2 ustawy	4 000	na podst. art. 83 ust 2 ustawy

11.	Przeprowadzenie remontu domu rodziny zastępczej zawodowej			5 000	na podst. art. 83 ust. 4 ustawy	5 000	na podst. art. 83 ust. 4 ustawy
12.	Rodziny pomocowe - nie mniej niż 20% otrzymywanego wynagrodzenia	800	400zł x 2 miesiące	1 000	500zł x 2 m-ce	1 000	500zł x 2 m-ce
13.	Szkolenia i specjalistyczne poradnictwo dla rodzin zastępczych	4 000	2000złx2 rodziny	4 000	2000złx2 rodziny	6 000	2000zł x 3 rodziny
14.	Koszty zatrudnienia koordynatora pieczy zastępczej	57 955	(2000zł.+(2000zł. x20,74%)x12m-cy)x 2 osoby	57 955	(2000zł.+(2000zł. x20,74%)x12m-cy)x2os.	57 955	(2000zł.+(2000zł. x20,74%)x12m-cy)x 2 os.
15.	Koszty utrzymania dzieci z terenu powiatu umieszczonych w placówkach na terenie innych powiatów	855 600	20 dzieci	898 380	wzrost o 5%	943 299	wzrost o 5%
16.	Koszty utrzymania dzieci z terenu powiatu umieszczonych w rodzinach zastępczych w innych powiatach	92 710	8 dzieci na dzień 31.12.2011r.	97 346	wzrost o 5%	102 212	wzrost o 5%
17.	Utrzymanie placówki opiek.- wych.	672 000	budżet placówki	739 200	wzrost o 10%	813 120	wzrost o 10%

Uwaga: Zgodnie z art. 86 ust. 1 i 2 ustawy wysokości wynagrodzeń i świadczeń dla rodzin zastępczych są waloryzowane corocznie wskaźnikiem wzrostu wynagrodzeń, natomiast wysokość świadczeń na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej, w tym także dla dziecka niepełnosprawnego podlega waloryzacji wskaźnikiem cen towarów i usług konsumpcyjnych ogłaszanych przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego.

Porównanie planowanych kosztów utrzymania dzieci w rodzinach zastępczych i w placówkach opiekuńczo – wychowawczych

1 073 309zł.	utrzymanie 108 dzieci w rodzinach zastępczych łącznie z ze świadczeniami fakultatywnymi, szkoleniami	Utrzymanie jednego dziecka w rodzinie zastępczej w roku 2015 będzie kosztować 9.938zł/rok.
1 527 600zł.	przy utrzymaniu 34 dzieci w placówkach	Utrzymanie jednego dziecka w placówce w roku 2015 będzie kosztować 44.929zł/rok.
1 427 817zł.	utrzymanie 126 dzieci w rodzinach zastępczych	Utrzymanie jednego dziecka w rodzinie zastępczej w roku 2016 będzie kosztować 11.331zł/rok.
1 637 580zł.	przy 34 dzieci w placówkach	Utrzymanie jednego dziecka w placówce w roku 2016 będzie kosztować 48.164zł/rok.
1 793 332zł.	utrzymanie 147 dzieci w rodzinach zastępczych	Utrzymanie jednego dziecka w rodzinie zastępczej w roku 2017 będzie kosztować 12.199zł/rok.
1 756 419zł.	przy utrzymaniu 34 dzieci w placówkach	Utrzymanie jednego dziecka w placówce w roku 2017 będzie kosztować 51.659zł/rok.

V. ZAKŁADANE REZULTATY REALIZACJI PROGRAMU I WSKAŹNIKI ICH MIERZENIA

Zakładane rezultaty

- 1) zwiększenie świadomości społeczności lokalnej odnośnie wartości rodziny poprzez podejmowanie działań profilaktycznych i promujących wartości rodzinne.
- 2) wzmocnienie systemu wsparcia dla rodzin zagrożonych bezradnością opiekuńczo – wychowawczą oraz rodzin dysfunkcyjnych.
- 3) zwiększenie liczby niespokrewnionych i zawodowych rodzin zastępczych.
- 4) zmniejszenie liczby dzieci przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej.
- 5) wspieranie rodzin zastępczych poprzez organizowanie specjalistycznych szkoleń mających na celu podniesienie ich kompetencji opiekuńczo-wychowawczych, prowadzenie grup wsparcia, zapewnianie dostępu do specjalistycznej pomocy, doposażenie ich mieszkań i przyznawanie dodatkowych świadczeń dla rodzin zastępczych zawodowych, zatrudnianie osób do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich oraz organizowanie pomocy wolontariuszy.
- 6) zatrudnienie koordynatorów celem udzielania pomocy rodzinom sprawującym pieczę zastępczą w realizacji ich zadań oraz współpracy z asystentami rodziny zatrudnionymi w gminach na terenie powiatu,
- 7) zapewnienie kompleksowej pomocy osobom usamodzielnianym oraz większe wsparcie w realizacji indywidualnych programów usamodzielnienia, w tym poprzez wsparcie rzeczowe i finansowe.
- 8) wzmocnienie procesu aktywizowania osób usamodzielnianych do uczestnictwa w życiu społecznym, kontynuowania nauki, uzyskiwania kwalifikacji zawodowych oraz podejmowania pracy.
- 9) zwiększenie liczby dzieci wracających z pieczy zastępczej pod opiekę rodziny biologicznej.
- 10) funkcjonowanie placówek opiekuńczo – wychowawczych na terenie powiatu o wysokim standardzie, z wysoko wykwalifikowaną kadrą przyjazną dzieciom i zapewnienie dzieciom warunków do prawidłowego funkcjonowania.

Wskaźniki osiągnięcia zakładanych celów programu.

- 1) liczba pozyskanych kandydatów na rodziny zastępcze,
- 2) liczba kandydatów, którzy uzyskali kwalifikacje do pełnienia funkcji rodziny zastępczej i zawodowej rodziny zastępczej,
- 3) liczba zakwalifikowanych kandydatów na rodziny zastępcze, którzy podjęli się pełnienia tej funkcji,
- 4) liczba zawartych umów o pełnienie funkcji zawodowej rodziny zastępczej:
- 5) liczba dzieci, którym zapewniono opiekę w zawodowych i niespokrewnionych rodzinach zastępczych,
- 6) liczba dzieci „przeniesionych” z placówek do niespokrewnionych i zawodowych rodzin zastępczych,
- 7) liczba rodzin objętych szkoleniami i warsztatami podnoszącymi umiejętności opiekuńczo-wychowawcze,
- 8) liczba rodzin zastępczych korzystających z grup wsparcia,
- 9) liczba dzieci objętych zajęciami terapeutycznymi,
- 10) ilość środków finansowych wydatkowanych na świadczenia dla niespokrewnionych i zawodowych rodzin zastępczych, w tym przeznaczonych na wsparcie.

Kierownik Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie będzie co roku przedkładał sprawozdanie merytoryczne i finansowe Radzie Powiatu, łącznie ze sprawozdaniem z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie.

VI. ŹRÓDŁA FINASOWANIA PROGRAMU

Źródłem finansowania zadań Powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej na lata 2015 – 2017 są środki finansowe :

- z budżetu Powiatu;
- z budżetu Państwa (Ministra właściwego do spraw rodziny);
- z budżetów samorządów gminnych współpracujących na rzecz rozwoju pieczy zastępczej,
- z budżetów samorządów zgodnie z art. 191 ust.8 ustawy,
- z budżetów powiatowych zgodnie z art. 191 ust.4 ustawy
- z odpłatności rodziców biologicznych,
- pozyskane w ramach środków europejskich.

VII. BENEFICJENCI PROGRAMU

- 1) dzieci przebywające w pieczy zastępczej;
- 2) rodziny zastępcze;
- 3) rodzice naturalni dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej;
- 4) osoby usamodzielniane;
- 5) kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz kandydaci do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego.
- 6) potencjalne rodziny pomocowe sprawujące czasową opiekę nad dzieckiem pozbawionym opieki rodziców;
- 7) kierownictwo i wychowawcy placówki opiekuńczo - wychowawczej.

VIII. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Monitoring programu będzie polegał na zbieraniu danych dotyczących zrealizowanych zadań w ramach programu od podmiotów zaangażowanych w realizację, przez koordynatora programu (Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sierpcu), w celu ocenienia czy program osiąga założone cele.

Przedmiotem ewaluacji będzie skuteczność podejmowanych działań głównie w oparciu o analizę założonych wskaźników i sformułowanie odpowiedzi na pytania:

Celem ewaluacji programu są następujące stwierdzenia:

1. Czy program stwarza wystarczające możliwości postępu w zakresie rozwoju rodzin zastępczych?
2. Czy zagwarantowano wystarczające środki na realizację programu?
3. Czy do pieczy zastępczej trafiają tylko te dzieci, których rodzice mimo wsparcia ze strony Gminy nie wypełniają swoich obowiązków?
4. Czy współpraca ośrodka pomocy społecznej (asystenta rodziny) z koordynatorem rodziny stwarza właściwe warunki do współdziałania rodziny biologicznej z rodziną zastępczą lub placówką opiekuńczo-wychowawczą?
5. Które metody pracy dały oczekiwane rezultaty, a które należy zmienić ?
6. W jakim stopniu warunki bazowe, wyposażenie w sprzęt i realizacja świadczeń oraz organizacja pracy gwarantują realizację założonych celów ?

Podstawę ewaluacji stanowią będą:

- wypowiedzi ustne partnerów i beneficjentów programu,
- wywiad grupowy z beneficjentami Programu (kwestionariusz wywiadu grupowego),
- plany pomocy dziecku,
- spotkania dzieci z rodzicami,
- artykuły prasowe i zdjęcia
- indywidualne programy usamodzielnienia,
- ocena sytuacji dziecka,
- wydane decyzje administracyjne dotyczące przyznanych świadczeń,

Program ma charakter otwarty i będzie podlegał ewaluacji w zależności od pojawiających się potrzeb.

„Dziecko oddane pod opiekę rodzinie zastępczej otrzymuje bardzo ważny komunikat: ktoś zabiera je do swego domu, życia i serca. Dziecko czuje się kochane. Osoba pracująca w sierocińcu przyjmuje dziecko nie we własnym domu, ale w miejscu, które nie należy ani do niej, ani do dziecka (ani do nikogo!).”

Guido Cattabeni

KIEROWNIK
Powiatowego Centrum Środowiska Rodzinnego

Agnieszka Gorczyca